

SLOVENSKI CITRAR

Mednarodni uspehi

Karmen Zidar - Kos

Od 7. do 9. aprila 2006 je v Münchnu potekalo 2. mednarodno tekmovanje citrarjev, imenovano »Ernst Volkmann - Preis«.

V mlajši kategoriji so nastopile tri slovenske citrarke: Edita Drame ter **Mojca Žerak** (GŠ Rog. Slatina, mentorica prof. H. Hartman) ter **Karmen Zidar-Kos** (GŠ Velenje, mentor prof. P. Napret), v starejši kategoriji pa Janja Brlec (mentor P. Napret) in **Irena Zdolšek** (mentor prof. G. Glasl). Rezultati so navdušujoči: Karmen Zidar Kos ter Mojca Žerak si delita prvo nagrado, posebno nagrado za interpretacijo sodobne skladbe pa je prejela Irena Zdolšek. Čestitamo!

Naše junakinje so nastopile še na koncertu nagra-

jencev v okviru festivala »Zither 6«, ki je prav tako v Münchnu potekal 14 dni kasneje. Na festivalu se je v treh dneh zvrstilo kar sedem koncertov različne citrarske glasbe in različnih izvajalcev, razstava instrumentov, citrarskega pribora, not, plošč itd. Dvodnevna delavnica za mlade pa je imela zanimiv naslov v slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku: citre zither cetra. Med obiskovalci je bilo kar pogosto slišati slovensko govorico in kar nekaj tujcev zdaj že ve, da tudi v Sloveniji igramo citre ...

Učitelji smo bili nad festivalom zelo navdušeni, ker je bil zelo dobro organiziran in izveden, seznanili pa smo se tudi z nekaterimi novostmi, poslušali zelo zanimive koncerte in si nabrali novih idej in izkušenj za naše delo.

Več o tekmovanju in festivalu preberite na www.citre-drustvo.si in na www.zither6.de

Irena Zdolšek

Mojca Žerak

Helena Hartman

Brežice, 18. 5. 2006, viteška dvorana brežiškega gradu

Koncert citrarskega orkestra

Ko strune citer zapoje

Na brežiški glasbeni šoli že malo več kot dve leti deluje tudi citrarski orkester. V njem igrajo bivši in sedanji učenci glasbene šole, ki so obiskovali ali so vpisani v drugi in višji razred oddelka citre. Orkester šteje 23 članov, vodi ga profesorica citer Anita Strgar.

Citrarski orkester je imel že nekaj internih in tudi javnih nastopov. V letošnjem letu slavi Glasbena šola Brežice šestdesetletnico delovanja. Ob tem je dirigentka Anita pripravila pravo presenečenje. Svoj orkester, ki je edini v Sloveniji, je pripravila na samostojni skoraj dvourni koncert, izvedli so ga v baročni dvorani brežiškega gradu. Program je bil razdeljen na dva dela.

V prvem delu so citrarji in solistka na flavti, ki tudi igra citre, Barbara Hotko predstavili resno glasbo. Program tega dela so popestrili člani mlajšega citrarskega kvarteta, dueta in solistki.

Drugi del je izzvenel v vedrejšem vzdušju. Vsekakor je k temu poleg orkestra, citrarskega kvarteta glasbene šole, pripomoglo mojstersko izvajanje španskega ljudskega napeva na violino in priredbe slovenske

ljudske na citre predsednika slovenskega citrarskega društva, gospoda Petra Napreta. V tem delu so članice orkestra dokazale, da poleg citranja obvladajo tudi še kakšen drug instrument ter lepo pojejo.

Vsekakor so poslušalci, ki so do zadnjega kotička napolnili viteško dvorano brežiškega gradu, ta večer odšli domov zadovoljni, saj so med bogatim in različnim repertoarjem skladb sigurno našli nekaj zase.

Danica Avšič

Glasbena skupina "panta rhei"

Skupina 'panta rhei' obstaja od novembra 2005. Sestavljajo jo študentje Münchenskega Konservatorija Richard Strauss: kontrabasist Ben Gouba, (r.1979) iz Pensilvanije (ZDA), münchenčan Michel Watzinger (r.1977), ki igra oprekelj ter naša citrarka Irena Zdolšek (r. 1985).

Izbrali so si grško ime, ki pomeni nekaj podobnega kot 'tekoči prehod', kar je tudi njihov moto, saj v svojem repertoarju združujejo staro in moderno glasbo, pa tudi folkloro. Kombinacija instrumentov je sicer bolj kot ne nenavadna, vendar so že prejeli veliko pozitivnih in zelo ugodnih kritik.

Letos jih bomo lahko poslušali tudi v Sloveniji. 14. septembra dopoldne bodo igrali na Srednji glasbeni in baletni šoli v Mariboru, zvečer ob 19. uri v Studiu 14 na Radiu Slovenija v Ljubljani, v petek, 15. septembra pa bodo koncertirali še v baročni cerkvi sv. Roka nad Šmarjem pri Jelšah. Na sporedu bodo različne skladbe od baroka do sodobnosti in folklorne glasbe. Zasedbo sem poslušal na festivalu Zither 6 v Münchnu in lahko samo še dodam, da jih je vredno slišati in videti.

Peter Napret

Seminar Velbana gorca

V okviru Citrarskega društva Slovenije deluje tudi več starejših citrarjev, ki se ne udeležujejo seminarjev za mlade in tekmovalni. Njim je bil namenjen letošnji majski seminar, ki se ga je prijelo ime Velbana gorca, ker se je pač odvijal v čudovitem okolju virštanskih vinogradov in ob gostoljubnosti in ustrezljivosti gostincev Angele in Slavka Topliška.

Seminar je bil v dneh od 13. do 14. maja. Vodila ga je prof.

Peter Napret, ki ima velike izkušnje zlasti s pedagoškimi prijemi in nazornimi prikazi praktičnega igranja, ki so pri tovrstni populaciji potrebni.

Prvi dan so udeleženci spoznavali praktične napotke, kot so drža telesa, višina mize, uglaševanje, note in nekaj malega o glasbeni teoriji in harmoniji. Kaj kmalu pa so se razdelili kot citrarski orkester in pričeli vaditi lažje skladbe za 3 citre, ki jih je nalašč za ta seminar priredil mentor Napret. Zvečer je bil nastop Pokaži kaj znaš, kamor je prišlo tudi nekaj domorodcev, ki jih je gostinec pogostil z odličnim virštanjčanom. Posebna gostja je bila Cita Galič, ki je najprej predstavila svojo notno zbirko Sto slovenskih pesmi (za desno roko), nato pa,

izven konkurence zaigrala v duetu s Petrom Napretom, ki je igral na violino, ob zaključku Pokaži kaj znaš.

Naslednji dan je bilo spet nekaj prakse, teorijo dveh uglasitev, dušnje spremljave in flažoleti ter vaja citrarskega orkestra, ki je začel igrati že težje skladbe, nato pa generalka in zaključni nastop pred gosti v jedilnici.

Udeleženci na seminarju so bili: Boža Bauer iz Domžal, Marjeta Grobler iz Petrovč, Jožica Klanfer iz Velenja, Marija Kolarič iz Gorišnice, Betka Kralj iz Dola pri Ljubljani, Dušan

Mazaj iz Šmarja Sap, Marica Polh iz Divače, Fani Povše iz Save, Mira Slemenšek iz Velenja, Franc Suhadolnik iz Borovnice, Franc Tepina iz Jezerskega, Milica Tičič iz Velenja, Marija Vahčič iz Šmarja Sap in Vanja Režek iz Ljubljane. Po tem, kje se učijo citrer, je bilo največ udeležencev iz Vodnikove domačije v Ljubljani in Univerze za III. življenjsko obdobje v Velenju.

Udeleženci so bili z izkušnjami in znanji, ki so si jih pridobili na seminarju, izredno zadovoljni in so si ob slovesu obljubili: Naslednje leto spet – Velbana gorca!

Marjan **Marinšek**

150 letnica rojstva

Ivan Kiferle

Lani je izšla knjiga Portreti skladateljev Saše Šantla. Knjigo je uredila in napisala spremno besedo Marija Mihevc. V njej je objavljenih 117 portretov s kratkimi življenjepisi slovenskih skladateljev, tvorcev glasbenega in kulturnega življenja. Med njimi je tudi portret Ivana Kiferla, citrarja in zbiralca ljudskega blaga, ki se je rodil pred 150 leti. Najbrž je morasl biti v svojem času dovolj znan in pomemben, da ga je Saša Šantel uvrstil v svojo zbirko portretov. Žal o njem vse pre malo vemo, čeprav veliko slovenskih citrarjev igra ljudske pesmi iz njegovih zbirk. Rojen je bil na Borovnici leta 1856. V eni izmed svojih zbirk se podpiše kot nadučitelj, bil pa je tudi organist in cerkveni pevovodja. Menda je bil večš citrar. Izdal je mnogo zbirk za ta instrument, med katerimi so tudi Slovenske narodne pesmi za citre in petje v dvanajstih zvezkih, Šaljive pesmi za citre in petje ter Slovenske

nabožne pesmi za citre in petje. Med njegova dela spadajo med drugim: mladinske pesmi Dudeldajčki, Kadar vzha ja beli dan, Rijaraja ter Zimski večer. Umrl je leta 1943 v Ljubljani. Če kdo od naših bralcev o njegovem življenju in delu kaj več ve, bi bilo, če bi o njem kaj več napisal.

Peter **Napret**

Cita Galič

100 slovenskih pesmi za citre

Citre in ljudska pesem sta na Slovenskem neločljivo povezani, zato je tudi citrar in prirejevalec ljudskih pesmi Ivan Kiferle v prvih desetletjih prejšnjega stoletja izdal veliko notnih zvezkov za citre. V njih so bili večinoma ljudski napevi, dodana pa so bila tudi besedila. Potem je na tem področju zavladal polstoletni mrk. Citre so postale nezaželene in odrinjene na podstrešje.

Spreminjati se je začelo konec osemdesetih let, ko je, leta 1990, izšla moja *Začetna šola za citre*, leta 1997, *Najlepše melodije sveta* (skupaj s kaseto in zgoščenko) ter leta 2001 še *Zbirka slovenskih narodnih pesmi* Tomaža Plahutnika.

In zdaj je pred vami nova notna zbirka –
100 SLOVENSKIH PESMI ZA CITRE.

Zbirka je izšla pri založbi Zlati zvoki iz Zagorja, dobite pa jo lahko tudi pri Citrarskem društvu ter vseh glasbenih trgovinah z notnimi edicijami. **Cena zbirke je 3.490 SIT.**

V predgovoru sem zapisala naslednje:

Citrarstvo in poučevanje citer na Slovenskem doživljata pravo renesanso. Vendar se učitelji soočamo s problemom slovenske glasbene literature za citre, ki je zelo malo. Zato sem se odločila, da priredim sto slovenskih pesmi za igranje citer v desni roki.

Pedagogi se dobro zavedamo, kako pomembno je dobro poznavanje in igranje spremljevalnih, basovskih in kontrabasovskih (oziroma prostih) strun pri citrah. V preteklosti jim je bila v večini namenjena

samo akordična spremljava. Z razvojem igranja in poučevanja citer v Evropi pa se srečujemo z notno literaturo za samostojno igranje melodij v desni roki (Djamar Jutzi: 62 Ubingen zur Ausbildung den rechten Hand). Ker se mi zdi prav, da pri pouku citer v Sloveniji uporabljamo slovenske napeve, je pred vami ta zbirka. V zadnjih letih pri mladih citrarjih opažam zelo skromno znanje in poznavanje slovenskih ljudskih pesmi, zato so v drugem delu dodana tudi besedila vseh pesmi. Če boste pri učenju in igranju teh pesmi natančni, vam bo pri spoznavanju in izvajanju zahtevnejše notne literature za citre mnogo lažje.

Hvala vsem, ki ste mi pri nastajanju te zbirke pomagali, predvsem pa mladim citrarjem, ki bodo to zbirko uporabljali.

Cita Galič

Moje citranje

Šele v mojem tretjem življenjskem obdobju je prišel čas, ko sem lahko začela uresničevati moje skrite želje. Tudi same okoliščine in dogodki so se odvijali tako, da se je to lahko zgodilo.

Moja nečakinja si je želela učiti igranja na citre. Toda kdo bi jo učil? Njena mami je izvedela za citrarja Viktorja Planinca iz Trziča in ker sama ni imela časa, sem jo jaz vozila na učne ure k temu, takrat 80 let staremu citrarju. Bil je prijazen in ob koncu ure sem tudi jaz malo poizkušala na melodijskih strunah. Gospod Viktor je učil tako, da je v počasnem tempu in pravilnem ritmu igral skupaj z učencem. Citre je tudi izdeloval in nama vsaki naredil nove, ker jih do takrat še nisva imeli.

Po tem učenju sem več let sama vadila doma. Velikokrat sem obupavala, da to ni zame, da je pretežko. Ker pa sem Gorenjka, se mi je škoda zdelo, da bi ta čas kar »stran vrgla« in sem spet nadaljevala. Večkrat sem bila na »citrarskih počitnicah« na Kopitniku pri profesorju Petru Napretu. Tako imam na Kopitnik zelo lepe spomine. Kratek čas sem se učila tudi pri gospe Vidi Učakar v Kranju, predlani pa me je resno vzela v roke gospa Tanja Zalokar v Vodnikovi domačiji v Ljubljani, kjer je glasbena šola, ki jo lahko obiskujemo tudi starejši.

Že drugo leto hodim vsak teden igrat v Dom starejših občanov v Zbilje. Vsakič se zbere 15 do 20 varovancev z željo, da skupaj pojemo

narodne pesmi ob spremljavi citer. Nekateri res pojejo, drugi malo »popevajo«, tretji pa so le poslušalci, ki pridejo zato, da jim čas lepo mine. Najbolj zanimivo je takrat, ko pripeljejo varovance iz dementnega oddelka. Ti se ničesar ne spominjajo, toda za čuda besedilo pesmi in melodijo takoj dobro znajo. Vsaka urica, ki jih preživim z njimi mi je v veselje in upam, da tudi njim. Ob igranju moram seveda tudi jaz peti, kar je težko, a ob skupnem petju se kakšna pesem že kar dobro sliši, skoraj kot, da smo pravi pevski zbor.

Trudim se pravilno igrati in kar slišim v sebi besede gospe Tanje: »Ne se bati strun! Poudarite base, ton naj bo glasen in čist, ritem pravilen!« Včasih me tudi domski pevci zapeljejo iz teh pravil in potem se doma ponovno utrjujem, čeprav se zavedam, da moram vzeti v zakup možnosti teh pevcev in moram njim ustreči. Nekateri med njimi imajo izbrane svoje najljubše pesmi, na primer: Po jezeru, Predica, Šumijo gozdovi domači, Adijo pa zdrava ostani, Pastirska, Barčica, Večerni zvon itd. Ob koncu urice si zapojemo našo »himno« Sonce čez hribček gre. Izbrali smo jo zato, ker besedilo zadnje kitice pravi: Pesmi v nebo done, rajati tudi sme moje srce.

Včasih si tudi povemo kakšno duhovito prigodo:

V dom je bil sprejet starejši moški. Ker je novinec, si skupaj z delovno terapevtko ogleduje dom in okolico. Ona ga vpraša: »Kako se vam

kaj dopade? Kako se počutite?« On pa odgovori: Ja, zdaj ko sem star 92 let je še kar v redu, samo ne vem kaj bo z menoj ko bom star ratal.« Vsi se zasmejijo, kajti nobeden med njimi še ni star – malo za šalo, malo zares.

Mihaela **Kuzel**

Obletnica smrti

Fran Korun Koželjski

Za letošnji kulturni praznik je Mestna občina Velenje pripravila zanimivo proslavo, na kateri se je izvajala izključno glasba velenjčana Frana Koruna Koželjskega (22. 12. 1868 - 1. 12. 1935). Po njem se imenuje tudi velenjska glasbena šola, kjer se je v veliki dvorani po ustaljenem občinskem protokolu odvijala prireditev.

Fran Korun je bil pomemben, a žal vse premalo znan skladatelj. Večinoma ga poznamo le citrarji, saj je avtor prvega slovenskega učbenika »Poduk v igranju na citrah« iz leta 1895. Ne nazadnje pa je Fran Korun tudi pobudnik izdavanja Slovenskega citrarja, ki je prvič izšel hkrati z učbenikom ali kakšno leto kasneje. Naš novi Slovenski citrar, ki zdaj izhaja že šesto leto, nadaljuje z imenom in razširjeno vsebino tradicijo prve slovenske citrarske publikacije s konca 19. stoletja.

Korun, ki si je v zrelih letih pridal umetniško ime Koželjski, v spomin na čase, ko je

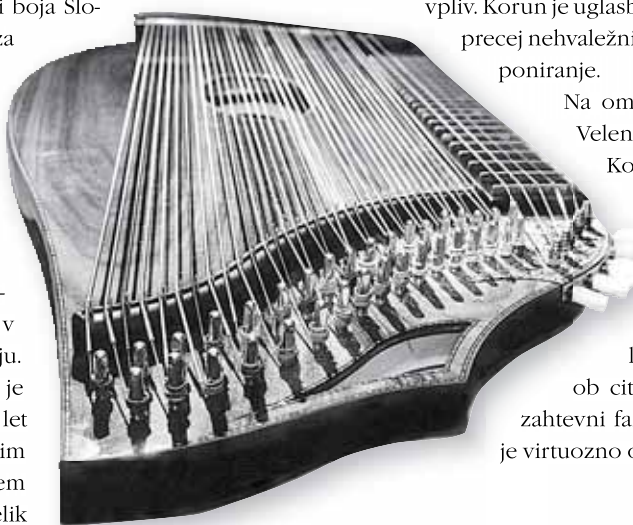

preko hriba Koželj hodil k nekemu kmetu pri katerem se je učil citre, je sicer napisal tudi prvo slovensko tiskano šolo za violino (1910) in leta 1920 še šolo za kromatično in diatonično harmoniko, ki pa žal ni izšla. Kot avtor učbenikov za različne instrumente je tako oral ledino in pomembno prispeval k razvoju slovenskega glasbenega šolstva.

Pisal je tudi koncertne skladbe za klavir, zборе in različne orkestre, vendar je še veliko njegovih del neraziskanih v rokopisu NUK-a v Ljubljani in čaka zanesenjaka, ki bi orumele liste pregledal, izbral, znotografiral in izdal. Žal pa so tudi njegova objavljena dela vse premalo izvajana, češ, da nimajo visokih umetniških kvalitete. O tem kako kvalitetna je njegova glasba imajo lahko vsaka ušesa svojega kritika, nedvomno pa je bil Koželjski pomembna osebnost v kulturnem življenju na Slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje.

Predvsem moramo njegovo delo gledati v luči boja Slovencev na takratnem Spodnjem Štajerskem za najosnovnejše narodnostne pravice, saj je z vodenjem in celo ustanavljanjem različnih glasbenih zasedb, godb in pevskih zborov pripomogel, da so Slovenci postali neodvisni od raznih tujih orkestrrov, ki so jih morali dotlej najemati za svoje prireditve.

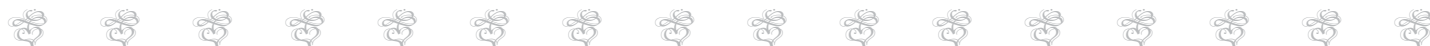
Pomembnost Koruna kot skladatelja vokalne glasbe pa lahko ocenjujemo tudi v luči letošnje 150 letnice rojstva Antona Aškercer, ki je v letih 1894 do 1898 služboval v Škalah pri Velenju. Menda je bil večkrat gost pri Korunovih, kjer se je udeleževal prireditev Bralnega društva. Na 12 let mlajšega Koželjskega naj bi imel Aškerc s svojim bojevitim, nepopustljivim nacionalnim stališčem in odkritim nasprotovanjem klerikalizmu velik

vpliv. Korun je uglasbil kar nekaj Aškercerjevih del, kljub precej nehvaležni zgradbi njegovih pesmi za komponiranje.

Na omenjeni prireditvi, 7. februarja v Velenju, smo poslušali lepo in spevno Korunovo glasbo za klavir solo, za mešani zbor, otroški zbor, sopran solo in klavirski trio v izvedbi pedagogov velenjske glasbene šole ter seveda tudi citrarsko glasbo. Venček ljudskih iz učbenika so s petjem ob citrah izvedla Podkrajška dekleta, zahtevni fantaziji Vse mine in Nezvesta pa je virtuožno odigral citrar Dejan Praprotnik.

Peter **Napret**

Sto let od rojstva citrarske legende

Anton Karas

V petek, 7. julija 2006 bo minilo natanko sto let, odkar se je na Dunaju rodil Anton Karas, eden najslavnejših citrarjev vseh časov. Pri dvanajstih letih se je sam začel učiti igranja na citre, pri sedemnajstih je podnevi delal kot ključavničar, zvečer pa nastopal po vinskih vrtovih Grinzinga, kjer ga je odkril angleški filmski režiser Carol Reed in mu nepričakovano zaupal glasbo za film Tretji človek.

Karasove skladbe iz tega filma so postale mit, vse skupaj pa je posledica izrednega naključja, saj sta skupaj trčila dva človeka, dva izredno nadarjena in sposobna moža, med katerimi je bil eden svetovno znan režiser, drugi pa je izhajal iz preproste gostilne, not ni poznal in do tedaj ni napisal še nobene lastne skladbe, vendar je igral pravo dunajsko glasbo. Priložnosti, ki se mu je ponudila je izkoristil do kraja. Nastal je zvezdnat trenutek za oba, za film, za industrijo gramofonskih plošč ter vse ljubitelje citer in vsi citrarji bi še danes radi igrali Tretjega človeka in vsi bi tudi najraje poslušali Tretjega človeka, pa kjerkoli na svetu se citre pojavijo.

Marjan **Marinšek**

Zgodba o kamenčku, ki sestavlja mozaik slovenskih citer.....

Ja, citre? Seveda to je tisti inštrument, ki tako milo zveni in je kot nalašč namenjen tankočutni, mili duši... Jo potolaži, poživlja, vliva upanja,...

V življenju se marsikaj zgodi, tudi kaj takšnega, da človek misli, da tega ne bo prenesel, pa vendar kasneje s časovno distanco ugotovi, da je tako moralo biti,... celo več, ugotoviš, da je ta dogodek bil neposredno povezan z dogodki, ki so se zgodili kasneje. In se znajdeš na poti, ki je lepa in je ne bi zamenjal za nobeno drugo.

Tako nekako se je zgodilo tudi moji družini, da sem kar naenkrat ostala brez ljubljene osebe, moji hčeri Neli in Karmen pa brez očeta. Ostale smo same, kot majhno drevo na gozdni jasi, ki so ga pozabili posekati spretni gozdarji. Pravijo in vem, da ob takšnih preizkušnjah privrejo na dan skriti talenti - obrambni mehanizmi, ki lahko pomagajo prebroditi krizo. V tistih dneh sem veliko razmišljala in nekoč na nekem sprehodu me je prešinilo glasba.... citre, petje,... Neli in Karmen sta imeli osem in pet let. Neli je že obiskovala Glasbeno šolo v Celju, kjer se je učila klavir, Karmen pa je rada obiskovala glasbeni vrtec pri Damjani Golavšek.

Tako smo po naključju nekega dne obiskale Etnološki muzej na Ponikvi pri Žalcu, kjer so razstavljene citre mojega pokojnega strica Stanka. Obe dekleti sta si z zanimanjem ogledovali citre, saj jih nista poznali. Opazila sem, da je njima zelo všeč in ju povprašala, če bi se želeli učiti. Takoj sta izrazili željo po učenju, vendar je bila takrat Karmen še premlada, saj je imela šele pet let, Neli pa je bila že zrela za učenje pri osmih letih. Kmalu sem ugotovila, da citer ne poučujejo na celjski glasbeni šoli in tako se je začelo iskanje učitelja citer. Uspelo mi je najti prof. Cito Galič, ki je Neli uvedla v osnove igranja citer, za kar sem ji hvaležna. Nekako v tem času pa je začel v Velenju poučevati citre prof. Peter Napret in je bilo možno opravljati ob koncu letnika izpite, zato sem Neli vpisala v Glasbeno šolo Fran Korun Koželjski v Velenju, kjer je uspešno zaključila nižjo glasbeno šolo iz citer. Sedaj obiskuje Glasbeno gimnazijo v Celju, kjer ima glavni instrument orgle. Njena želja je bila nadaljevati citre na srednji glasbeni šoli, ker te možnosti ni, je izbrala orgle. Še vedno pa pravi, da so njena največja ljubezen citre, ki jih želi po končani glasbeni gimnaziji poglobljati v tujini.

Karmen je z zanimanjem spremljala spretnosti igranja na citre svojo sestro Neli in tako tudi ona uspešno že četrto leto igra citre

pri prof. Petru Napret. V Glasbeni šoli Celje pa letos zaključuje peti letnik klavirja.

Ves čas obe veliko nastopata, se udeležujeta tekmovanj doma in v tujini, igrata v duetu ali solo, spremljata pa tudi našo družino Kos, ki prepevamo kot družinski sestav - šest sester, brat in oče.

V času spremljanja Neli in Karmen na raznih citrarskih prireditvah, sem spoznala večino slovenskih učiteljev citer. Zanimivo se mi zdi to, da je vsak izmed njih posebnej in kot tak velik strokovnjak pa tudi entuzijast na svojem področju. Cenim njihovo skrb za oživitve igranja citer in s tem povezano skrb za ohranjanje narodne identitete.

Posebej pa želim spregovoriti o profesorjih, ki sem jih imela možnost pobljže spoznati; prof. Cita Galič, prof. Peter Napret in prof. Helena Hartman.

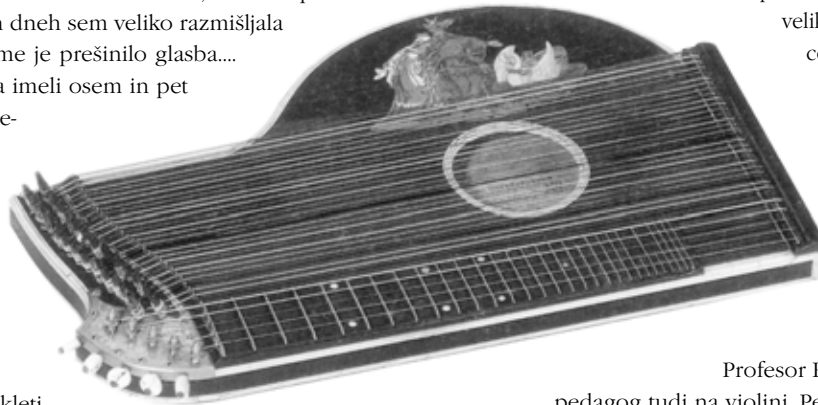
Profesorico Cito Galič cenim kot simpatično prvo damo, ki je igrala na citre in jih javno promovirala, tudi na njeni avtomobilski tablici. Njena posebnost poučevanja je ta, da daje velik poudarek ljudski posvetni in cerkveni glasbi in učenca nava- ja na petje ob spremljavi ci- ter. Tako učenci spoznajo in osvojijo spretnost igranja ter petja slovenske ljudske pe- smi na citrah za posamezne priložnosti. Gospa Cita nam s svojo vedrino in izvirnostjo, zagotovo pripravlja še veliko glasbenih presenečenj.

Profesor Peter Napret je izvirni glasbeni pedagog tudi na violini. Pedagog, ki se loteva vsega mogočega od poučevanja, pisanja člankov, komponiranja, priredb, dela v strokovnih tekmovalnih komisijah, organizira in koordinira seminarje, nastope ipd.,...je učitelj, katerega mora znati učenec »izkoristiti« na pravi način, tisto kar učenec potrebuje, za kar pa je seveda potrebna zrelost. Sicer pa želim pohvaliti njegov nazoren didaktični in metodični pristop poučevanja, ki učenca pritegne.

Helena Hartman, profesorica, ki se poučuje citre na sodoben način; kar je razvidno iz uporabe najnovejših miz, kjer citrar lahko stoji pri igranju in mu je tako omogočena bolj naravna drža. Na nastopih se njeni učenci odlikujejo z igranjem sodobnih zvrsti glasbe, kot tudi klasike. Kot pedagoginja deluje materinsko, všeč mi je njen pristop, kjer učencu omogoča kreativno svobodo, da se izrazi v glasbi kot jo sam čuti. Gospa Helena Hartman je prijetna sogovornica, ki rada nali- je čistega vina na umirjen način.

Naj vam zaupam dragi bralci, da so tudi meni citre prirasle k srcu,... morda, nekega dne postanem tudi sama citrarka. Poiskati si moram le še učitelja,...

Štefanija **Kos Zidar**

Citre na univerzi za III. življenjsko obdobje

V Velenju že četrto leto deluje krožek učenja citer. Pod neutrudnim mentorstvom Marjana Marinška, ki dolga leta tudi sam igra citre, si pridobivajo znanje trenutno štiri slušateljce: Anica Sešel, Jožica Klanfer, Mira Slemenšek in Milica Tičič, vse zrele v »najboljših letih«.

Gre za čisto pravo šolo. Ure citer potekajo intenzivno, brez odmora. Na koncu pouka se večkrat opazijo sledi rdečice in utrujenosti od zahtevane koncentracije, še posebno tedaj, če v preteklem tednu ni bilo časa za vadbo. Seveda mentor to takoj opazi in potem ...

Citre so gotov zahtevne za učenje, vendar tudi pri tem veliko pomeni vztrajnost in volja. Kako teko se zdi, ko mentor odpre novo stran not in reče: »No, tole se bomo naučili!« In kako lep občutek je potem, ko se »prebiješ« skozi note in včasih prav zahtevne prijeme ter se pesem naučiš.

Kakorkoli, dokazujejo, da se tudi potem, ko se človek že sreča z Abrahamom, lahko še marsikaj nauči, in, kar je mogoče še dosti pomembnejše, splete nove vezi in prijateljstva med ljudmi, ki imajo enaka nagnjenja in želje. Leta pri tem sploh niso pomembna.

S svojimi prvimi nastopi so z zvoki starih ljudskih pesmi že razveselile kakšno uho poslušalcev. In zvoki citer so gotovo nekaj posebnega. Nežnost tonov dopolnjuje njihova polnost in barvitost. Kot radi rečemo, se nas dotaknejo.

Vsako leto se z nastopom udeležijo novoletnega zaključka Univerze za III. življenjsko obdobje, slišati jih je na kakšni otvoritvi razstav, lani pa tudi na citrarskem festivalu v Velenju ter seveda na predstavitvi krožkov univerze. Ta je potekala v Topolšici. Prav tu je več mimoidočih pokazalo zanimanje za učenje igranja na citre, vendar pa žal ni bilo dovolj poguma, da

bi se jim kdo še pridružil.

Gotovo si želijo, da bi uspešno nadaljevale učenje in večkrat zaigrale kakšno lepo pesem ter nam s tem obogatile drobce življenja.

Jožica Klanfer

Koledar prireditev

- **nedelja, 25. junij 2006** ob 15.00 tradicionalno srečanje citrarjev na Ermanovcu, informacije na: 031 638 699
- **26. – 28. junij 2004**, Citrarski seminar – Rogaška Slatina 2006, poučujejo: Harald Oberlechner, Helena Hartman, Anita Strgar in Peter Napret. Informacije Helena Hartman (03) 581 63 60 in GSM: 040 860 013.
- **torek, 27. junija 2006**, ob 20.00, koncert Haralda Oberlechnerja v Anini kapeli v parku Rogaška Slatina sreda, 28. junija ob 18.00, zaključni koncert udeležencev v Glasbeni šoli Rogaška Slatina
- **1. in 2. julij 2006** mednarodni citrarski festival v Lienzu, informacije na: w.scharf@eduh.at
- **sobota 12. avgust 2006**, 18. festival Prešmentane citre, Velenje. Srečanje citrarjev, ljudskih pevcev in godcev za naziv Prešmentani. Prijave na naslov: Knjižnica Velenje, Titov trg 4, 3320 Velenje, tel. 031 393 522. e-mail: marjan.marinsek1@guest.arnes.si
- **četrtek, 24. avgust 2006** ob 19.30, 18. festival Prešmentane citre, Velenje. Koncert Wilfried Scharf, Avstrija citre **Vstopnine ne bo!**
- Predtem bo ob 15.00 kratek seminar s citrarjem, ki ga omogoča Javni sklad za kulturne dejavnosti Republike Slovenije. Seminar bo v konferenčni dvorani Hotela Paka v Velenju in bo za člane Citrarskega društva Slovenije brezplačen. Informacije 031 393 522.
- **sobota 26. avgusta 2006** ob 10.00, 18. festival Prešmentane citre v Velenju.
- Citre na vsakem koraku! Nastop citrarjev v mestnem središču Velenja. Informacije 031 393 522.
- **sobota, 26. avgust 2006** ob 13. ure dalje, Popoldne ob citrah na Kopitniku, prijava in informacije na 041 721 109
- **četrtek, 14. septembra 2006** ob 19.00 uri, studio 14, Radio Slovenija, Ljubljana koncert tria PANTA RHEI, informacije: 041 914 234
- **petek, 15. septembra 2006** ob 19.00 uri, cerkev sv. Roka v Šmarju pri Jelšah, koncert tria PANTA RHEI, informacije: 041 914 234
- **sobota, 16. september 2006**, od 15. ure dalje, citrarsko srečanje ob 20-letnici prvih Zlatih citer v Grizah pri Žalcu, informacije: 041 721 109.

GLAS CITER OGREL JE SRCE

*Odprla se je čudovita noč,
to noč so strune zapele.*

*Luna je ustajala, strune so sanjale
lepi pesmi zaljubljene.*

*Spet nocoj knjej bom odšel,
da ji bom srce ogrel;
vem, da čakala me bo,
saj rada sliši, kako citre pojo.*

*Prav milo ji bom zabrenkal,
naj ji glas napolni dušo.*

*Srce nestrpno pričakuje
sanjavo, čudovito nežno noč*

*Zvečer na nebu bo luna svetila,
jaz pod njo nežno bom igral,
pesmi prepeval bom ljubeče,
da njeno srce postane hrepeneče.*

*Strune moje zaigrajte
ljubečo pesem tebi, draga;
melodija ogrela ti bo srce,
le reci mi, da moja si.*

Rudolf Pečovnik